

ABSSES

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti,

Stomatologiya ishi yo'nalishi 1-kurs talabasi

Saidov Quvonchbek

Annotatsiya

Ushbu maqolada og'iz bo'shlig'i va jag'-yuz sohasi absesslari, ularning kelib chiqish sabablari, patogenezi, klinik belgilar, tashxislash va davolash usullari keng yoritilgan. Absess — bu to'qimalarda yiring to'planib, chegaralangan yallig'lanish o'chog'ini hosil qiluvchi jarayon bo'lib, u stomatologik amaliyotda tez-tez uchraydi. Maqolada absesslarning klinik ko'rinishlari, davolashning zamonaviy jarrohlik va medikamentoz usullari, shuningdek, profilaktika choralari yoritiladi.

Kalit so'zlar: absess, yiringli yallig'lanish, tish ildizi, odontogen infektsiya, drenaj, antibiotik.

Аннотация

В статье рассмотрены причины, патогенез, клинические проявления, диагностика и лечение абсцессов челюстно-лицевой области. Абсцесс — это ограниченное гнойное воспаление тканей с формированием полости, заполненной гноем. Представлены современные подходы к лечению и профилактике данного заболевания.

Ключевые слова: абсцесс, воспаление, гной, инфекция, лечение, хирургия, антибиотики.

Abstract

This article describes the etiology, pathogenesis, clinical features, diagnosis, and treatment of abscesses in the oral and maxillofacial region. An abscess is a localized purulent inflammation characterized by the accumulation of pus in a confined cavity. The paper discusses modern methods of surgical and antibiotic therapy as well as preventive measures.

Keywords: abscess, purulent inflammation, infection, jaw region, oral cavity, antibiotics, surgery.

Kirish

Absess — bu yumshoq to'qimalarda yiring to'planishi natijasida hosil bo'ladigan chegaralangan yiringli yallig'lanish jarayonidir. U odatda tish ildizidagi yoki periostal infektsiyalar natijasida rivojlanadi. Absess flegmonadan farqli ravishda kapsula bilan o'ralgan bo'ladi, shuning uchun yiring bir joyda to'planadi.

Jag'-yuz sohasi absesslari stomatologik amaliyotda juda keng tarqalgan bo'lib, ular o'z vaqtida davolanmasa flegmona yoki sepsisga olib kelishi mumkin.

Asosiy qism

Etiologiya

Absessning asosiy sababi — bakterial infektsiyalardir. Eng ko'p uchraydigan mikroorganizmlar:

- Staphylococcus aureus
- Streptococcus pyogenes

- Peptostreptococcus
- Bacteroides

Infeksiya quyidagi yo'llar bilan tushadi:

- **Odontogen yo'l:** karies, pulpitis, periodontit natijasida.
- **Travmatik yo'l:** tish sug'urish, shikastlanish, og'iz shilliq qavatining yirtilishi.
- **Gemotogen yo'l:** boshqa infeksiyon o'choqlardan qon orqali.

Patogenez

Infeksiya to'qimalarga tushgach, organizm uni cheklash uchun himoya reaksiyasini ishga tushiradi. Yallig'langan joyda tomirlar kengayadi, leykotsitlar ko'payadi va yiringli ekssudat to'planadi. Shu tariqa yiring to'planadigan kapsula shakllanadi. Kapsula yiringning atrof to'qimalarga tarqalishini to'sadi, lekin bosim oshgan sari u yorilib, flegmona yoki sinusga o'tishi mumkin.

Klinik belgilari

Absess odatda quyidagi belgilar bilan kechadi:

- Og'riq (bosim bilan kuchayadi);
- Shish va qizarish;
- Tana harorati ko'tarilishi ($38-39^{\circ}\text{C}$);

- Limfa tugunlarining kattalashuvi;
- Ba'zan og'iz ochilishining qiyinlashishi (trizmus).

Absess joylashuviga qarab turlarga bo'linadi:

- **Submandibulyar absess**
- **Sublingval absess**
- **Submental absess**
- **Masseterik absess**
- **Palatinal (tanglay) absess**

Diagnostika

Absessni aniqlashda quyidagi usullar qo'llaniladi:

- **Klinik tekshiruv:** shish, issiqlik, og'riq, qizarish.
- **Qon tahlili:** leykotsitoz, ECHT oshgan.
- **UZI yoki rentgen:** yiringli o'choqni aniqlash.
- **KT (kompyuter tomografiya):** chuqur joylashgan absesslarda foydali.

- **Bakteriologik tahlil:** yiring namunasi orqali infeksiya turi aniqlanadi.

Davolash

Absessni davolashning asosiy maqsadi — yiringni chiqarish va infeksiyani to'xtatish.

1. Jarrohlik davolash:

- Absessni ochish (kesish) va drenaj qo'yish.
- Yiringli bo'shliq antiseptiklar bilan yuviladi (Furatsillin, Xlorheksidin, Miramistin).
- Drenaj 2–3 kun davomida saqlanadi.

2. Medikamentoz davolash:

- **Antibiotiklar:** Amoxiclav, Ceftriaxone, Metronidazol.
- **Og'riq qoldiruvchi va yallig'lanishga qarshi dorilar:** Ibuprofen, Nimesil, Ketorol.
- **Antiseptik chayishlar:** Miramistin, Xlorofillipt, Romashka eritmasi.

3. Qo'shimcha muolajalar:

- UHF yoki lazer terapiya;
- Vitaminlar (C, B kompleksi);
- Immunitetni oshiruvchi vositalar.

Asoratlار

Davolanish kechiktirilsa yoki noto'g'ri olib borilsa, quyidagi asoratlار kuzatiladi:

- **Flegmona** (yiringning kapsuladan chiqib tarqalishi);
- **Osteomiyelit** (suyak yallig'lanishi);
- **Sepsis** (infeksiya qon orqali tarqaladi);
- **Mediastinit** (bo'yindan pastga tarqalsa).

Profilaktika

- Og'iz gigiyenasiga rioya qilish;
- Karies va pulpitisni o'z vaqtida davolash;
- Jarrohlik amaliyotlardan so'ng antiseptik parvarish;
- Immunitetni mustahkamlash;
- Profilaktik stomatologik ko'riklardan o'tish.

Xulosa

Absess — bu to‘qimalarda yiring to‘planishi bilan kechadigan og‘ir yallig‘lanish kasalligi bo‘lib, o‘z vaqtida tashxis va davolashni talab qiladi. Zamonaviy antibiotik terapiyasi, jarrohlik drenaj va gigiyenik profilaktika orqali absessning oldini olish va asoratlarni bartaraf etish mumkin. Har bir stomatolog bunday holatlarda tezkor va to‘g‘ri harakat qilishni bilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ахмедова III.P. “Stomatologiyada yiringli yallig‘lanishlar”, Toshkent, 2021.
2. Тожибоев А. “Og‘iz bo‘shlig‘i infeksiyon kasalliklari”, Toshkent, 2020.
3. Regezi J.A., Sciubba J.J. Oral Pathology: Clinical Pathologic Correlations, Elsevier, 2021.
4. Neville B.W., Damm D.D. Oral & Maxillofacial Pathology, Elsevier, 2020.
5. Topazian R.G. Oral and Maxillofacial Infections, Saunders, 2019.